روزنه

درباره مذاکرات هسته‌ای صادر شد

بیانیه انجمن‌های عضو شورای احیای انجمن‌های اسلامی

● **شرق:** در روزهای واپسین مذاکرات هسته‌ای ایران و ۱+۵ که در شهر وین در حال برگزاری است، ۳۶ انجمن اسلامی دانشگاه‌های سراسر کشور که عضو شورای احیای انجمن‌ها هستند، در بیانیه‌ای حمایت قاطع خود را از تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای اعلام کردند. در بخشی از این بیانیه با اشاره به آنچه منجر به پیروزی حسن روحانی در انتخابات سال ۹۲ شد، آمده است: «در سال ۹۲ حل مشکلات موجود در پرونده هسته‌ای و گشودن مسیری برای حفاظت از استقلال و دستاوردهای ملی در کنار رابطه‌ای دوستانه و مبتنی‌بر اعتماد و احترام متقابل با سایر کشورهای جهان، حفظ امنیت و ثبات کشور، رفع بلای تحریم و انزوا یکی از مهم‌ترین خواسته‌های مردم بود که حسن روحانی نیز آن را وعده انتخاباتی خود قرار داد. این وعده در کنار دیگر شعارهای انتخاباتی وی، از سیاست داخلی تا رفع مشکلات اقتصادی، منجر به اعتماد مردم برای واگذاری سکان ریاست‌جمهوری به دستان حسن روحانی شد. مسیری که در دو سال گذشته با فرازونشیب‌های بسیار و در سایه یک دیپلماسی پویا و ماهرانه پیموده شد و اینک به مرحله نهایی رسیده است. راه سخت و طولانی مذاکرات در این دو سال در سایه تدبیر، دانش، مهارت مسئولان دیپلماسی کشور و حمایت مردم، پیموده شده است و توافق‌نامه ژنو و بیانیه لوزان هرکدام بخشی از مشکلات را از پیش‌رو برداشته و خواست و اراده قاطع ملت ایران برای تعامل و حل این «بحران ساختگی» را به جهانیان نمایانده است». امضاکنندگان این بیانیه با تأکید بر اینکه مذاکرات موضوعی ملی است، در ادامه افزودند: «نگارندگان این بیانیه فارغ از گرایش‌های سیاسی و فکری بر این موضع پای می‌فشارند که مسئله هسته‌ای را نباید از منظر جناحی و سیاسی نگریست، این موضوعی به‌تمامی و به‌معنای واقعی کلمه ملی است که سرنوشت همه مردم ایران را متأثر ساخته و دامنه تأثیر آن همه شکاف‌های سیاسی و اجتماعی و فرهنگی و جغرافیایی را درمی‌نوردد.

دراین‌میان فرارفتن از بحران‌ها و نزدیک‌شدن به افق‌های آرامش نیازمند شکل‌گیری یک عزم ملی در داخل کشور و حل مشکلات با جهان خارج است. انزوا، کناره گرفتن و در حصار دیوارهای بی‌اعتمادی نشستن نه‌تنها کشور ما و این منطقه آشوب‌زده و رنج‌دیده را از امکانات مهمی محروم می‌کند بلکه با افزودن به مشکلات داخلی و دامن‌زدن به بحران‌های موجود زمینه‌ساز ازمیان‌رفتن دستاوردهای ملی، رفاه و حتی معیشت مردم و درنهایت استقلال و عزت کشور خواهد شد. از این‌رو انعطاف و نرمشی که به آرامش کشور و صلح در منطقه، گشودن مسیرهای تعامل با جهان، بهره‌گیری از امکانات مهم جامعه جهانی برای سازندگی کشور و حفاظت از استقلال آن منجر شود، انعطافی منطقی خواهد بود که از کف با کفایت دلسوزان کشور برمی‌آید که در برابر دایگان مادرنما که فقط به منافع خود می‌اندیشند، مام میهن را از خباثت‌ها و توطئه‌ها دور نگه دارند، در برابر تیغ زهرآلود برخی کارشکنی‌ها و دنائت‌ها بایستند و در این دریای توفان‌زده، ساحل ثبات و آرامش بجویند».

در پایان بیانیه آمده است: «مسیر مسالمت‌آمیز حل پرونده هسته‌ای ایران که با تصمیم صحیح مقامات عالی‌رتبه نظام در اواخر دولت پیشین آغاز شد و با انتخابات خرداد ۱۳۹۲ شتاب گرفت، نخستین گام در مسیر مبارکی است که امضاکنندگان این بیانیه امیدوارند به آرامش، عزت و سازندگی شتابان این مرز و بوم منجر شود. لازم دانستیم تا به‌عنوان فرزندان و آینده‌سازان این ملک و ملت دغدغه‌های خود را که متأسفانه مجالی برای طرح در رسانه‌های رسمی ندارد، برای ثبت در حافظه تاریخ از این طریق با مسئولان و شهروندان در میان بگذاریم.

لذا در این‌روزها و ساعات نفس‌گیر که سربازان دیپلماسی کشور در میدان نبرد مشغول مجاهده‌ای برای رفع تحریم‌هایی هستند که با بی‌تدبیری و غفلت کسانی که آنها را کاغذپاره می‌خواندند و اکنون وقیحانه در جایگاه مدعی نشسته‌اند، بر ملت بزرگوار ایران تحمیل شده، تمام گروه‌های سیاسی، اجتماعی، مسئولان و فعالان سیاسی و مدنی را به هم‌صدایی و حمایت از دیپلماسی دولت منتخب ملت فرامی‌خوانیم و البته رجای واثق داریم که بزرگان و دلسوزان این آب و خاک باکی از انعطاف وتصمیم‌گیری بر مدار عقلانیت برای درهم‌شکستن حلقه تحریم نداشته و نخواهند داشت. درعین‌حال به دولت‌های طرف مذاکره هم توصیه می‌کنیم که قدر فرصت را بدانند و بر تکرار سیاست نابخردانه تحریم و انزوای ایران اصرار نورزند».

جنگ با عراق و چالش هسته ای

ترجمه: مونس نظری

THE NEW YORKER

دیپلماسی هسته‌ای تاریخی که هم‌اکنون در کاخ زیبای «کوبرگ وین» در حال وقوع است، ریشه در جنگ بین ایران و عراق دارد که بیش از یک‌چهارم قرن پیش به پایان رسید. این جنگ بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۸، برای ایران بیش از ۱۵۰ هزار [شهید] برجا گذاشت. ایرانیان آن را «دفاع‌مقدس» می‌نامند. در مراحل نهایی جنگ، کمک‌های ایالات متحده به عراق منجر به تصمیم ایران مبنی‌بر بالابردن قابلیت‌های دفاعی‌اش شد... .

در دهه ۸۰، برای سازمان‌های اطلاعاتی غرب این پرسش پیش آمده بود که آیا انقلاب ۱۸ماهه ایران، خواهد توانست بیش از چند هفته در مقابل هجوم متحیرانه صدام حسین دوام بیاورد؟ تهران تلاش کرد باقی‌مانده ارتش پس از سقوط شاه، سپاه پاسداران متولدشده در انقلاب جدید و تقریبا همه افراد را در هر سنی برای گردهم‌آمدن یک نیروی شبه‌نظامی داوطلب، بسیج کند. موزه دفاع مقدس تهران پر است از تصاویر نوجوانان تا مردان ۸۰ ساله‌ای که برای شرکت در این جنگ ثبت‌نام کرده بودند.

باوجود تصورات [اولیه]، جنگ، هشت سال به طول انجامید. اغلب مقامات ارشد که امروز در صدر قدرت هستند، در این نبرد شرکت داشته یا در موقعیت‌های سیاسی کلیدی، ایفای نقش کرده و کشور را سر پا نگه داشته‌اند.

در پایان، ایران در مقابل عراق منفعل ظاهر نشد. خصوصا پس از آنکه ایالات‌متحده، به همراه فرانسه، مصر، اردن و سایر تأمین‌کنندگان قدیم تسلیحات عراق و متحدان این کشور برای کمک به صدام حسین برخاستند. در سال ۱۹۸۸، برای حمله‌نهایی بزرگ عراق، دولت «ریگان» برای ماه‌ها به بغداد در مورد چگونه بازپس‌گیری شبه‌جزیره فاو مشاوره داد؛ جایی که اروندرود به خلیج‌فارس جاری می‌شود. (جنگ در اصل بر سر این بود که کدام کشور اروند را در کنترل خود داشته باشد).

ایالات‌متحده، رسما اعلام بی‌طرفی می‌کرد، اما واشنگتن نمی‌خواست ایران برنده این نبرد باشد، بنابراین سازمان جاسوسی ایالات‌متحده تصاویری ماهواره‌ای از مواضع ایران در عراق، به همراه گزینه‌های نظامی‌اش، فراهم کرد. عراق، با کمک آمریکا و سایر کشورهای خارجی، ماکتی از فاو در اندازه‌های واقعی برای انجام تمرین نظامی احداث کرد.

عراق همچنین از سازمان اطلاعات آمریکا برای کاربرد سلاح‌های شیمیایی بر ضد ایرانی‌ها در فاو استفاده کرد. بازرسان تسلیحاتی سازمان‌ملل‌متحد اسنادی ارائه کرده‌اند که نشان‌دهنده استفاده چندین‌باره عراق از گاز خردل و گاز اعصاب مابین سال‌های ۱۹۸۳ و ۱۹۸۸ است. واشنگتن ترجیح داد این موضوع را نادیده بگیرد. در فاو، هزاران ایرانی کشته شدند. آنچنان که یک منبع اطلاعاتی آمریکا برای من نقل کرده، در کنار پیکر ایرانیان کشته‌شده، چندین سرنگ پیدا می‌شد؛ نیروهای ایرانی سعی می‌کردند پادزهرها را به خود تزریق کنند. این مبارزه تنها ۳۶ ساعت به طول انجامید؛ از نظر عراق این بزرگ‌ترین دستاورد در بیش از هفت سال بود. جنگ، چهار ماه بعد، هنگامی که ایران آتش‌بس را پذیرفت، به پایان رسید.

گزارش سازمان ملل متحد نشان می‌دهد عراق بیش از ۲۰ هزار بمب شیمیایی را در طول شش سال به خاک ایران انداخت همچنین بیش از ۵۴ هزار بمب شیمیایی و ۲۷ هزار موشک کوتاه‌برد به سمت ایران پرتاب کرد. بیش از دوسوم این مقدار، در ۱۸ ماه آخر مبارزه، به کار رفتند. طبق برآورد سازمان اطلاعاتی آمریکا، در آن زمان، ایران بیش از ۵۰ هزار تلفات-مرگ‌ومیر و صدمات دیگر- در نتیجه استفاده عراق از گازهای سمی و اعصاب، متحمل شد. یک مقام ارشد دولت ریگان به من گفته از نقش پنهان دولت ایالات متحده در فاو و در طول دوره آخر جنگ، شرمنده است.

ایالات‌متحده، به همراه فرانسه، مصر، اردن و سایر تأمین‌کنندگان قدیم تسلیحات عراق و متحدان این کشور برای کمک به صدام حسین برخاستند. در سال ۱۹۸۸، برای حمله‌نهایی بزرگ عراق، دولت «ریگان» برای ماه‌ها به بغداد در مورد چگونه بازپس‌گیری شبه‌جزیره فاو مشاوره داد؛ جایی که اروندرود به خلیج‌فارس جاری می‌شود

مقامات ایرانی اقدام عراق را عملا تلافی نکردند. بااین‌حال، با اطلاع از این موضوع که عراق به برنامه سلاح‌های هسته‌ای دست یافته است، ایران تصمیم گرفت تحقیقات هسته‌ای و برنامه توسعه‌ای که در دوران شاه آغاز شده بود را ادامه دهد. پس از جنگ، ایران تصمیم گرفت این قدرت را حفظ کند. در سال ۲۰۱۳، هنگامی که شش قدرت جهانی، برنامه دیپلماتیک کنونی را آغاز کردند، سازمان اطلاعاتی غرب برآورد کرد ایران طی چند ماه، قادر به عبور از نقطه بی‌بازگشت هسته‌ای خواهد بود.

تبعات جنگ عراق، هنوز هم دست از سر ایران برنداشته است. دلیل آن را تا حدودی می‌توان این نکته عنوان کرد که با توجه به آمار و اطلاعات جامعه حمایت از قربانیان سلاح‌های شیمیایی، هنوز هم ده‌ها هزار نفر بر اثر سلاح‌های شیمیایی جان می‌بازند. سال‌ها پس از اینکه جنگ به پایان رسید، پزشکان ایرانی متوجه شدند تعدادی از بیماران، نشانه‌هایی از بیماری‌های ریوی مزمن، پوستی و وابسته به قرنیه را گزارش می‌دهند که با گازهای خردل در ارتباط است. آنها افرادی هستند که در معرض دوز پایین این گاز قرار گرفته بودند.

ماه گذشته، سری به موزه صلح تهران زدم که در آن بزرگ‌ترین تاریخچه استفاده از سلاح‌های شیمیایی از آغاز جنگ جهانی اول به معرض نمایش گذاشته شده است. مدیر موزه به من گفت هر روز، دانش‌آموزان و دانشگاهیان با تور به این موزه فرستاده می‌شوند. اسد محمدی، یکی از افرادی است که در سال ۱۹۸۶ به مسمومیت گازی دچار شد. در مجاری‌های تنفسی‌اش، «استنت» کار گذاشته شده است تا بتواند به‌راحتی تنفس کند. او عکس‌هایی از مراحل درمانش را برایم بیرون کشید و نشان داد.

در سال ۲۰۱۳ با سربازی جنگی به نام احمد زنگی‌آبادی در آپارتمان کوچکش در تهران دیدار کردم. او دیگر قادر به حرکت نبود. ریه‌هایش از کار افتاده بودند. به من گفت: «زندگی برایم تبدیل به زندان شده است». افقی روی زمین خوابیده بود، چراکه بلندشدن و نشستن برای ریه‌ها و قلبش کاری سخت و طاقت‌فرسا بود. او با کمک ماشینی پرسروصدا که دارو و هوا را به بدنش پمپاژ می‌کرد، زنده مانده بود. با وجود دو پیوند قرنیه‌ای که انجام داده بود، دید محدودی داشت.

در میان نفس‌نفس‌زدن‌هایش خاطرات حمله سال ۱۹۸۵ عراقی‌ها به جزیره مجنون در جنوب را برایم بازگو کرد. او در آن زمان ۱۹ سال داشت و داوطلبانه به جبهه رفته بود. «بو را به خاطر می‌آورم، ترکیبی از بوی سیر، سبزیجات تازه و سبزیجات پخته. بار دوم، بو به‌قدری خوب بود که دلم می‌خواست نفس عمیق بکشم.» بوی تند سیر، سبزیجات و چمن تازه، علائم گاز خردل هستند. طی چند ساعت، پوستش شروع به سوختن کرد، چشمانش آن‌قدر سوختند تا بینایی‌اش را از دست داد و به تهوع و استفراغی شدید دچار شد. مدت ۴۰ روز را در کما به‌سر برده بود.

ماه نوامبر گذشته، از طرف پزشکِ آقای زنگی‌آبادی، ایمیلی دریافت کردم که خبر فوت او را می‌داد. پزشکان و متخصصان به من گفتند بیش از ۷۰ هزار قربانی سلاح‌های شیمیایی اکنون تحت مراقبت‌های پزشکی قرار دارند. در سال ۲۰۱۳، قربانیان متعددی را در بیمارستان سابق آمریکا در تهران، ملاقات کردم. یکی از بیماران به من گفت: «یکی از آرزوهایم این است که یک‌بار دیگر بتوانم نفس عمیق بکشم».

طی آخرین دیدارم، درایران خبرهای تازه‌ای شده بود، اینکه پیکرهای ۱۷۵ غواص نظامی در عراق پیدا شده‌اند؛ سه دهه پس از اسارت آنها توسط نیروهای صدام‌حسین. این مردان، پس از اینکه مچ دستانشان به‌هم بسته شده بود، زنده‌به‌گور شده بودند. تهران، تصاویر دلخراشی از این بازیابی و اجساد محصور در لباس‌های غواصی را به نمایش گذارده است.

کشور، یک‌بار دیگر عزادار شد. حتی جوانان، آنهایی که پس از پایان‌یافتن جنگ متولد شده بودند، عمیقا تحت‌تاثیر قرار گرفتند. در اواسط ماه ژوئن، صدها هزار نفر در صفوفی منظم به تشییع تابوت این غواصان پرداختند.

محسن رضایی، کسی که در طول جنگ مسئولیت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را برعهده داشت، خطاب به جمعیت، گفت: «غواصان از همه ما شجاع‌تر بودند. آنها جان خود را پای استقلال کشور و پیروزی انقلاب ما فدا کردند» و از آنجا که دیپلمات‌های کشور در آماده‌سازی برای بازگشت به وین برای مذاکرات هسته‌ای بودند، محسن رضایی اعلام کرد: «دشمنان ایران هشت سال تمام در جبهه صدام، علیه دفاع مقدس ایستادند».

واضح بود که منظور او از دشمنان، ایالات متحده نیز بوده است.

ادامه از صفحه ۶

زهر و پادزهر خریدوفروش رأی

بعضی از قوانین انتخاباتی نیز این اجازه را به هر یک از کاندیداها یا هر یک از احزاب سیاسی، که ثبت‌نام کرده باشند، می‌دهد تا بتوانند پای صندوق رأی یک ناظر داشته باشد. در هر یک از حوزه‌ها، این ناظران در جهت حفاظت از آرای کاندیدا یا حزب خود تلاش می‌کنند و همچنین به‌نوعی تأمین‌کننده حرمت و قداست آرا نیز هستند. صرف حضور این افراد پای صندوق‌های رأی باعث می‌شود ارتکاب تقلب‌های انتخاباتی تقلیل یابد. بنابراین غرض از ایجاد نهادی به نام نگهبانان صندوق، کاستن از تقلب در انتخابات بوده است که می‌تواند به‌عنوان تجربه‌ای که در دیگر کشورها رایج است، مدنظر قانون‌گذاران و مصلحان نظام انتخاباتی ایران قرار گیرد.

جرم‌انگاری خریدوفروش آرا

با توجه به آسیب‌های موجود زمینه‌های خریدوفروش آرا به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم فراهم می‌آید و برای خروج از این وضعیت راهکارهایی ارائه می‌شود. این راهکارها در سطح کلان جامعه، یعنی مبارزه با فقر و بی‌سوادی اتفاق می‌افتد. رعایت تناسب در اندازه حوزه‌های انتخاباتی که این حوزه‌ها نباید بیش از اندازه کوچک و نه بیش از اندازه بزرگ باشند و از طرف دیگر نیز دو یا چند حوزه هم‌جوار باید طوری حوزه‌بندی شوند که به‌لحاظ اندازه، تفاوت فاحشی با همدیگر نداشته باشند.

تضمین محرمانه‌بودن آرا با روش‌های گوناگون مانند ایجاد کابین‌های رأی‌دهی، منع رأی تکراری، منع رأی غیرحضوری، جرم‌انگاری خریدوفروش آرا، حضور ناظر از سوی کاندیداها و احزاب پای صندوق‌های رأی و الزام رأی‌دهندگان به ثبت‌نام در فهرست انتخاباتی در حوزه‌های معین و رأی‌دادن در همان حوزه ثبت‌نام‌شده، به‌منظور جلوگیری از جابه‌جایی رأی‌دهندگان در زمان رأی‌گیری از جمله راهکارهای موردنظر است.

فقدان قوانین در برخورد با جابه‌جایی رأی‌دهندگان در روز رأی‌گیری

همچنان که از بررسی قوانین و مقررات انتخاباتی ایران برمی‌آید، موانعی بر سر راه خریدوفروش آرا وجود دارد که جرم‌انگاری این پدیده در قوانین انتخاباتی، منع رأی تکراری، منع رأی غیرحضوری و تضمین کم‌وبیش محرمانه‌بودن آرای رأی‌دهندگان از جمله آنهاست. ولی مشکل قوانین انتخاباتی ایران درخصوص خریدوفروش رأی همانا دو عامل عمده؛ یعنی عدم رعایت تناسب در حوزه‌بندی انتخاباتی و همچنین نبود مقرراتی برای جلوگیری از جابه‌جایی رأی‌دهندگان در روز رأی‌گیری است. هنگامی که این دو پدیده در کنار هم قرار می‌گیرند، انگیزه بالقوه ولی جدی را برای خرید آرا از سوی کاندیداها فراهم می‌آورند.

بنابراین در این خصوص اصلاح حوزه‌بندی نواحی مختلف ایران به‌ویژه تهران (در این مورد به‌خصوص کوچک‌ترکردن این حوزه انتخابیه) و همچنین الزام رأی‌دهندگان به ثبت‌نام قبل از رأی‌دادن در حوزه‌های انتخابیه محل سکونت خود می‌تواند همراه با تقویت راهکارهای خود و کلان عنوان‌شده در پژوهش حاضر، میزان این پدیده را به حداقل ممکن کاهش دهد.

منهای پایتخت

تأکید بر لزوم وحدت در افطاری اصلاح‌طلبان آذربایجان‌شرقی

● **شرق:** مراسم افطاری سازمان دانش‌آموختگان ایران اسلامی (ادوار تحکیم وحدت) استان آذربایجان‌شرقی با حضور اعضای شورای هماهنگی جبهه اصلاحات استان و جمعی از چهره‌های سرشناس سیاسی استان برگزار شد. موسی ساکت، ، دبیر ادوار استان آذربایجان‌شرقی در این مراسم با اشاره به خط‌قرمزهایی که سازمان برای تنظیم مناسبات و تعامل با گروه‌های سیاسی و فعالان مدنی دارد و پایبندی به منافع ملی، فعالیت در چارچوب قانون و پایبندی به رفتارهای مدنی و پرهیز از خشونت‌ورزی را از جمله این خطوط قرمز ذکر کرد. سپس داوود کهنمویی در سخنانی به ضرورت وحدت اصلاح‌طلبان در شرایط حساس کنونی پرداخت و از نقش محوری رئیس‌دولت اصلاحات برای پیشبرد این هدف سخن گفت. وی گفت که در نبود احزاب قوی و تاثیرگذار باید تمامی گروه‌ها و فعالان، رئیس دولت اصلاحات را به عنوان لیدر اصلاحات بپذیرند.

تقدیر از اقدامات ضدقاچاق کالا و ارز در استان مرکزی

● **تسنیم؛ اراک:** محمود زمانی‌قمی،استاندار مرکزی، با مثبت ارزیابی‌کردن اقدامات انجام شده توسط دستگاه‌های ذی‌ربط در راستای مبارزه با پدیده شوم قاچاق کالا و ارز گفت: اقدامات انجام‌شده مثمرثمر بوده و چنانچه این اقدامات ارزنده تا همین اندازه هم صورت نمی‌گرفت؛ وضعیت بدتر از این بود که مشاهده می‌کنیم.

امام جمعه زاهدان:

خداوند زندگی فقیرانه را دوست ندارد

● **رسا؛ زاهدان:** آیت‌الله عباسعلی سلیمانی، نماینده ولی فقیه در سیستان‌وبلوچستان با بیان اینکه ذات اقدس ربوبی، فقیرانه زندگی‌کردن را دوست ندارد، گفت: هنگامی که انسان توانایی دارابودن را ندارد، زندگی کم‌بضاعت طبیعی است اما برخی هستند که توانایی مالی دارند و باز هم این‌گونه زندگی می‌کنند؛ چندین خانه و سرمایه‌های گوناگون در شهرهای مختلف دارند اما همچنان در خانه خشت و گلی زندگی می‌کنند.